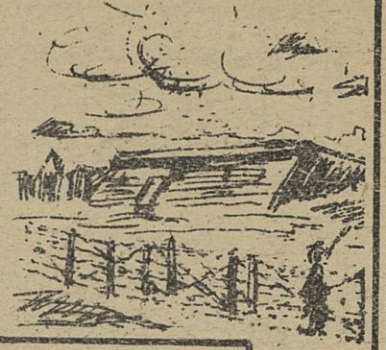

DE KAMPBODE

ADMINISTRATIE
KAMP BIJ ZEIST

OPSTELRAAD: L.J. DELREZ - C. DEROUX - K. QUINTENS - A. VERBIST - E. WÈVE.

ALLE DAGEN
VAN 9 TOT 11 U
BARAK 25

ZIJ DIE GINGEN...

Aan den vriend
Johan Demaegt

Bij het bevoeden van het te behandelen onderwerp neem ik de pen op met heiligen eerbied.

Wel vraag ik merkelven af waarom vooral nu bij mij onweerstaanbaar opkomt die drang om immer over „daaden“ te schrijven. Denkelyk wel uit aangeboren neiging om in te gaan tegen het massa-gedoe, vooral wijft het massa-gedoe zich thans meer dan ooit, oploopt in een uiterste paging tot „vergeten“, in allerlei wereldsche uitblatingen en nietigheden.

Het gaat nu niet over graven en zerken en toch evenwel over zaken die er mede in betrekking staan, in soort heiligdom, dat men enkel betreden mag, als in het Braanden-Braambosch, na zich van het schoorzel te hebben ontdaan.

Er bestaat hier, te Le Havre, een inrichting, afhankelijk van het Ministerie van Oorlog waarvan de leiding werd toevertrouwd aan een persoon, die, gedurende zijn lange ambtenaarsloopbaan, geleerd heeft meer „mensch“ dan „ambtenaar“, te wesen. Kortom, de rechte man op de rechte plaats.

Lombroso leerde: het begrip „mensch“ verdwijnt waar „bureaucraat“ verschijnt.

Voor den mensch, aan wie dus de zorg voor die goede zaak - door de Overheid Bureau des souvenirs genoemd maar die men eigenlijk Het Heiligdom had moeten heeten! - is dere berigheid eene obsessie geworden. In roovere, dat elkeen, die in de ambtelijke wereld te Sint-Adresse een weinig thuis hoort, bekend is met het Bureau des souvenirs

Bureau des souvenirs is de plaats

waar al de voorwerpen en waarden verzameld en opgeborgen worden welke toebehoord hebben aan gewervelde en overleden soldaten; op het front als achteraan.

Onbeduidende dingen, evenals kostbare, worden er gerangschikt, genummerd en geboekt op naam van den eigenaar, tot het den erfgenamen, nu ofte later, behieven moege derelfde bij het Ministerie van Oorlog op te eischen.

De genoodsstemming weergeven, welke een aanschouwer deser dingen aandoet, is moeilijk. Vooral, wanneer daaronder schriftelijke mededeelingen der afgestorvenen aan hunne vrouw, kinderen of nabestaanden voortkomen.

Er is geen gedacht te vormen van wat de jongens op rakt hebben, in schijn nietige voorwerpen, loodswaar, die ze soms maanden en maanden meekuren, in ransel of anderszins, en die voor hen kostbare herinneringen vertegenwoordigen; voorwerpen, beelden, die noch zin of beteekenis hebben, maar waarmee mettemin een wereld van gedachten is vergoed; lichtafdrukken van dierbaren, prenten en brieven, die door het massenest der Duitschers tot hen zijn gekomen, evenals fotos op het front zelve genomen.

Doorkerfde en doorschoten klederen, brievenbussen en blikken, waaraan nog bloed kleeft van de jeugdige, geronde mannen, die zich ginder, op het modderige maandplein van den Yser, zijn gaan slachtofferen voor het vaderland.

Soms zijn er raktboekjes, met volgeschreven blaadjes op- en aanmerkingen en overwegingen, van wereldlijken en geestelijken aard; opdrachten en verzoeken aan magen en vrienden; ontboeremingen van genegenheid en liefde voor diegenen, die achterbleven in het bezette land..... en die zij dus nooit, nooit meer zullen terugzien.

Ik genoot het hooge voorrecht

eenige der aantekeningen van die vrome zielen te lezen, en ik kon den lust niet weerstaan eenige uittreksels ervan over te schrijven.

Het eerste is van een jongeling uit Vlaamsch-België, die, in de eerste maanden van de oorlogsverklaring, 18 jaar oud geworden, zijne moeder, twee zustersen... den engel zijner droomen voorwel zegt en als vrijwilliger optrekt.

Gedurende de strijdsperiode, die hij meemaakte, werd hij, op verschillende plaatsen driemaal gewond.

De Eerebeekende die hem werden toegekend, laat ik terzijde. Het is niet mijne bedoeling op te hemelen!

Een eerste maal, door graa-naatscherven, aan het rechterbeen, den rechterarm en schouder. Een tweede maal door een bajonetsteek in de rijke, en, een derde maal, terwijl hij op wacht stond in de voorlijn, een kogel door het hoofd.

Na het laatste voorval werd hij naar een veldhospitaal gevoerd en stierf er bij de aankomst.

Zijne laatste woorden waren: „lieve moeder... Lira.“ Lira was zijne beminde, doch wie van beide, de moeder of de geliefde, hij het meeste liefhad, is niet op te maken uit zijn notitieboekje. Wel dit: het was een deugdelyke, degelijke, verstandige jongen; een schrandere geest, een onthuisdend dichter.

Vlaanderen verliest in hem een talent, een genie misschien, waaraan het, na den oorlog, zoo erg behoefte zal hebben; België, een flink verdediger.

Twee dagen vóór het noodlottige voorval schreef hij:

„O allerliefste moeder!
Zeer beminde Lira!“

Ik geloof, dat ik sterven moet vooraleer nog een van u beide te kunnen spreken. Eoen ik vertrok, had ik niet durven denken dat dere onmenschenlyke gewelddaad zulke groote afmetingen zou nemen en zóovele offers zou vergen.

sterven is nog niets, ondanks mijn jeugdigen ouderdom, doch het meest lijd ik bij de gedachte, dat ik niet meer in de gelegenheid zal zijn u mijne genegenheid te betuigen! ... Liza die ook nog zoo jong is ... Heen, ik wil er niet aan denken ... zeg haar, dat ik, indien ik getroffen word, sterven zal met haar naam op de lippen ..."

Op een ander blaadje van denzelfden stond te lezen:

"Ik sterve als een man voor de vrijmaking van den vadergrond!"

Een echtgenoot, vader van vijf minderjarige kinderen.

Hij werd gewond aan den Mier, in Oktober 1914, en stierf drie maanden nadien in een hospitaal in Kortrijk.

Zijne beenen en de linkerarm werden afgeret.

Ondanks onmenschelijk lijdens en de volbragen vernieling, bleef hij toch hopen eens zijne vrouw en kinderen te mogen omhelzen.

In oogenblikken dat hij zich wat verkwikt gevoelde - zijn hoofd en hersenen bleven gezond - schreef hij, met potlood, allerlei gewaarwordingen en gedachten op afzonderlijke strookjes papier.

Een er van:

Beste Vrouw. Lieve Kinderkens!

Haer lig ik neergestrekt op een bed in een hospitaal van een vreemd land. Ik ben niets meer in de wereld dan een ruwe vlecht - klomp (een drietal regelen waren door tranen uitgewist) ... mijn hoofd is nog helder en mijn hart klopt geregeld ... Ik wil en zal u wederzien.

Op een ander strookje, een dag voor 's mans overlijden:

"Mijne dierbare Vrouw. Mijne Lieve Kinderkens ... ik ga sterven ... vergeet uw vaderken nooit!"

Een derde, moge dit, voor - alsnu het laatste zijn.

Het is van iemand, die studeerde en een helderen blik had op dingen en menschen.

Hij schrijft aan zijnen vader die, bij zijn vertrek, en later in brieven, hem aanwette zijnen plicht te doen.

Beste Vader!

Haet was niet noodig, bij mijn vertrek uit het ouderhuis, mij aan te sporen mijnen plicht te vervullen

jegens het vaderland.

In oogenblikken van de allernoodste gewachten heb ik gevoeld, dat ik uw zoon ben. Gij kunt fier zijn over mij en, indien dit briefje u door een tusschenpersoon wordt bezorgd - wat beteekent dat ik dood ben - zeg dan aan Moeder, dat zij niet over mij weene ... Zeg, dat ik geen dag, geen uur heb laten voorbijgaan zonder aan haar te denken en dat ik in de herinnering harer liefde en de goedheid harer inbarot moed heb geput voor de ware taak.

Beste Vader! Veel heb ik geleden, lichamelijk en zedelijk, maar wel ik ergst bij de overweging ons Land door den dwingeland berot te weten; onze broeders vermoord en onze vrouwen onteerd.

Vader, moeder, vaarwel

Uw liefhebbende zoon.

Vaderlandsche helden! Vol heiligen eerbied nam ik de pen op en bidde nu om verantwoordiging omdat ik misschien door deze openbaring, uw laatsten wil heb ontheiligd.

te Haare, den 15 December 1916

"Mijn België."

I. Genname.

ZOEKT gij een vertrouwd adres voor uwe rijwielen, onderdeelen en naaimachines, weest u dan tot

H. NEFKENS
VARKENSMARKT 5 AMERSFOORT

KLOKKETONEN *

Klokkeluiden voer door de lucht,
Wat wou reggen dit schoon gerucht?

Zal ik vreee weren.

Omgt en pijn
of komt gerezen
Op wieken zijn,
De Vrede weder

Met nacht gemesel,
Of zal er strijd zijn
En straamt er bloed? -

Zal ik einde weren
de tegepraal.

Strooks wederkeeren
Altemaal,

Van wie daar wieren
Zoo ver van huis,

Als ballingen torschend
Een smarte kruis!

Is dood of leven
de profetie

Van ik luiden klokken

De melodie!

- Haedt maed!

Kleie uw bloed

Uw loon na lang verblijden

huldig verblijden, omlaag,

Of, voor gods troon

Hoer E. H. duquesne

van Gogh

* bij de wisseling van 1916-1917

geschreven voor
Belgische vrienden.

Brieven aan Amaryllis

I, Moest ik wel weten dat deze correspondentie den betrokkene zal bereiken, zou ik me wel wachten ik volgende openbaar te maken omdat ik bedoelden persoon niet weer aan 't tobben wil brengen zijn tijdelijk geluk niet wil vergallen, ik wil mijn geweten zuiver houden

Voar de oorlog uitbrak was Jan een welstellend boertje die met vrouw en kinderen, koeien en kippen, geluk hie leefde op zijn nacht-hovetje; wel moest er hard gewerkt maar dat deed hij met liefde; de kinderen waren gezond, het koren groeide hoog, de koeien gaven veel melk en de kippen legden eieren en "Waar menschen strijden, helpt de Heer". Kortom alles liep van een leien-dakje. Ja het leven was mooi! Toen kwam die noodlottige dag ... Hij schoot zijn mobilisatie-pak van het afscheid hoef ik niet te herinneren) en trok op naar Luik, waar hij ook met de Duitschers afgerekend heeft. "Haet stooft er", zegt Jan nu nog.

Nu is hij reeds twee jaar geïnterneerd. In den beginne kreeg hij af en toe nog wel eens een paar woordjes van 'n huise "dat de vradapelsagot goed geweest was, dat het best ging met de beesten; en dat Jantje al hielp de koeien voeren, en dat de kinderen goed leerden, maar toen de "blokkade verscherpte de briefwisseling onmogelijk" en Jan hoorde van duitche opscheingen toen nam Jans gericht een ernstiger plaar

"Haet ware toch ronde god's, zei Jan, zoo 'n beest als onze Bloere naar de slachterij te leiden." - en hij nam zijn boek; sloeg het nerveus open, en met de handen aan het hoofd stug, zette hij zich lange woordenlijsten uit 'n kop te leeren. Want Jan gaf taentertijde nog grif toe dat geleerdheid een mooie zaak is

en - wat zal Louise staan zien als ik thuis kom, dat ik Fransch ken" - Maar die tijd van Fransch leeren is nu al lang heen want ten eerste ging dat zoo makkelijk niet, als hij wel vermoedde en ten tweede de maed ontbrak hem hij dacht te veel aan huis.

Met den dag zag men zijn gericht versomberen hij liep droome rig rond of dat met een kameraad te ruren over de ongelukkige oorlogs ramp, en hij maakte zich wel eens schuldig aan onbedachte uitlatingen als deze.

"Waarom ben ik nu eigenlijk op deze wereld geschapt ware het niet beter te sterven" zelfs bleef het daar niet bij, hij ging er verder op in, en scheen het leven een te zijn, want op een zeker dag, ging hij de wondheks raadplegen om te weten wanneer hij eigenlijk sterven zou. Toen zijn beraad aan de wondheks scheen hij wanhopiger dan ooit, alhoewel hij van zijn onderhand met haar weinig liet nidlekken, konden de toehoorders er toch uit opmaken dat zij zijn leven niet al te rooskleurig had geschetst, zij moest ondermeer gerezgd hebben dat zijn jongste kind riekelyk was, dat zijn vrouw met de kleinen een armzalig leven leidde, dat de beesten naar Duitschland gevoerd waren, dat de oorlog nog vijf jaar zou duren en dat hij, Jan, honderd jaar oud zou worden. *Arme Jan!*

Enkele dagen daarop, was er een brief voor hem. Th hoorde zijn naam afroepen. Hij ^{ging} steure-beenend bij den briefdrager; maar toen hij 't adres gelezen had. - "De brief 't brief van Louise!" riep hij. Jan het stond er al in, dat de kinderen zoo gegroeid, en alle dagen naar vader vragten, dat zij zelf zoo verlangde hem weer te zien, dat Blaere gehalft was met 'n flink veeren half, dat de boter en de melk zoo duur waren, en wat nog al meer. Wat 'n vreugde! Dus

alles wat die wondheks verteld had was leugen, het was niet waar dat zijn vrouw armzalig had, dat de oorlog nog 5 jaar zou duren

(men spreekt immers over vrede, het was niet waar en dat hij honderd jaar zou worden. Och! kon dat alleen nu toch waar zijn!

Men leert Jan weer Fransch want men weet niet wat men alles kan noodig hebben, als men kans heeft honderd jaar te worden.

K

DE VAKTAAL VAN DEN SOLDAAT

IV

âme (du canon) = riel
arêtoir = skuitnok
baguette (du fusil) = pompstok
battant = kordonbeugel
battant de la grenadière = boven-kordon-beugel
battant de sous garde = onder-kordonbeugel
bec (de crosse) = punt
bouche (du fusil) = tromp
bouillon = strop
bouton de bretelle = sluitknop
bretelle = riem
canon (du fusil) = loop
capsule = slaghaedje
cartouche = patroon
chargeur = patroonhander
coup manqué (tir) = misschat
cran de mire = vizierkrep
cran de sûreté = zekerheidsmaat
crosse = kolf
culasse = staartstuk
cuseur = schuif
détente = trekker
douille = huls
droite (de la troupe) = rechtervleugel
être en garnison = in garnisoen liggen
extracteur = patroontrekker
faire assaut = bestormen
faire l'appel = appel houden
faire face = front maken
faire feu = ruren
faire quartier = kwartier geven
faire la ronde = de ronde doen
faisciau (d'armes) = geweerrot
fanion = richtvlag
fente (de la baïonnette) = sleuf
feu à volonté = loopvuur
feu bien nourri = goed onderhouden vuur
feu croisé = kruisvuur
feu de revers = rugvuur
feu vif = levendig vuur
filets de rayure = velden
forcer un poste = een post overmannen
forces de terre et de mer = land en zee-macht
former les faisceaux = de geweren aan ratten zetten

four de campagne = veldbakkerij
fourniture = beddegoed
front d'attaque = aanvalsfront
front de défense = verdedigingsfront
fulminate = slagpreparaat
fumée de poudre = kruintdamp
fusil d'ordonnance = modelgeweer
fusil rayé = getrokken geweer
fusillade = geweervuur
fût (fusil) = voorlade
garde à vous! = geeft acht!
garde de police = politiewacht
garde descendante = afkomende macht
garde montante = opkomende macht
garde du corps = lijfwacht
garde-magasin = magazijnmeester
garder les arrets = arrest houden
garniture (de fusil) = beslag
gauche (de la troupe) = linkervleugel
général en chef = opperbevelhebber
gîte = nachtkwartier
goupille qui fixe la détente = trekkerpin
goupille qui fixe le battant de sous-garde = beugel-pin
grand état-major = groote staf
grand quartier général = groot hoofdkwartier
grand'garde = hoofdwacht; veld-wacht
grenadière = middelband
gros de l'armée = hoofdmacht
guérite = schildershuis
guerre défensive = verdedigende oorlog
guerrier = krijgsman
guerrayer = oorlogvoeren
guet = mitkijf
guidon = (vizier) korrel
haceler = verontmoeten
hausse = vizier
homme du second rang = achterman
hors de combat = buiten gevecht
hors de service = onbruikbaar
hostilités = vijandelijkheden
hôtel des invalides = invalidenhuis
hussard de la mort = doodshoofd-hussaar
incorporer = inlijven
inspection d'armes = wapenschaauw
instructeur = drillmeester
instruction = instructie; drilling
insubordination = weerspannigheid
intercepter = onderscheppen
invasion = inval
lame = kling
lance de drapeau = vaandelstok
lavoir = waschplaats
lever or coup d'oeil (tap) = opnemen
lever des contributions = brandschatten
lever des troupes = lichten
lever le siège = het beleg opbreken
liste des pertes = verlieslijst
lit de camp = britis; veldbed
logement = inkwartiering-huis

vesting
 logement du canon (fusil) = ligging
 voor den loop.
 loger chez l'habitant = inkwartieren
 loi martiale = krijgswet
 loi pénale = strafwet
 monter un fusil = een geweer ineen-
 zetten.
 monture (bois du fusil) = lade
 mot d'ordre = wachtwoord
 pavillon de sûreté = aanpal
 percuteur = slagpen
 plaque de couche = holplaat
 poignée (fusil) = greep
 pommeau (du verrou) = knop
 rayure = trek
 rayures en spirale = spiraaltekken
 rechargeur = herladen
 ressort à boudin = spiraalveer
 sans-garde = beugel
 talon (de la crasse) = hiel
 tenon (de la baïonnette) = haft
 verrou = grendel
 vis de plaque de couche = schroef
 van de holplaat
 viser = mikken.

DÉSIRÉ DELPLACE

ΒΑΡΑΚΙ ΚΑΜΠΙ vraagt
 inlichtingen noyens

LEON MICHIELS metser
 wonende te Etterbeek

Dagklapper.

11. Het welke vernarring en teleur-
 stelling gelijklopende namen
 kunnen aanleiding geven.

Een geïnterneerde wordt naar
 den telefoon geroepen, waar hij
 verneemt dat zijn vrouw in aan-
 tocht is, om 12 u 's middags naar
 te hem in 't kamp versoegen. Kaar-
 tuurlijk mitbundige vreugde, al-
 haewel dit plaatsinge niemus hem
 wel een beetje bevreemde en dan,
 had ze niet getelefoneerd dat zij
 met haar drie kinderen kwam?
 hij wist nochtans zeker dat hij er
 maar twee had. Van waar dan.
 Maar waarschijnlijk slecht
 begrepen, dacht hij, en hij kan ook
 ook slecht die spreekbuis op zijn
 oor houden

Doch dit zal alles wel opge-
 klaard worden om 12 u besloot hij
 Hij bereidde zijn hart tot de groote
 gebeurtenis, en werkelijk tegen 12 u
 werd hij naar de bezoekers kantien
 geroepen. Maar horresco refer-
 ens het was de vrouw van zijn
 dubbelganger. Hij was om krank-
 zinnig te worden! Gyramidaal
 pyramidaal.

12. Een hollandsch vliegenier op
 verkenning boven ons kamp. ---
 Hij zweefde zoo laag zoo laag tegen
 den grond dat een der toeschou-
 wers oorend, dat hij tegen den
 draad van aanboksen, en
 beangstigd om zijn lot, hem toe-
 riep. "Pas op voor den draad
 boven hij verdween, hoorde ik van
 een der omstaanders de volgende
 geestige opmerking

"Wij hebben hier een maai-
 koms verkeken; hadden wij Belgen,
 hier dien hollandschen vliegenier
 niet kunnen internieren?"

13. Nog komen dagelijks Nieuw-
 jaarsbrieven aan, alle bevattende
 denzelfden wensch. "Woocht dit
 jaar het vredesjaar weren!" -

In oorlogstijd is het gemakkelijk
 nieuwigjaarsbrieven op te stellen.
 Wuidt u zelf niet?

14. Het wordt met den dag gevaar-
 lijker voor de vogels over het kamp
 te vliegen; de geïnterneerden krijgen
 meer en meer lust te uit de lucht
 te reiken.

15. Voor de permissie-gangers.

Om de in- en uitgangen der
 manschappen met permissie te
 vergemakkelijken zullen alle kaar-
 ten genummerd worden.

Een Sisypheus arbeid! Reeds werd
 dit gedaan voor kamp I. Iedere
 permissieganger zal dus moeten
 het nummer van zijn kaart ken-
 nen. Was er vroeger bij deze catego-
 rie geïnterneerden aan den uitgang
 wel eens veel geduld nodig - dere
 nieuwe methode zal hun het dan
 den dag leggen deser eigenschap
 besparen

16. Het gebeurt wel meer, - hoorde
 ik vandaag vertellen - dat wil men
 zich 's morgens wasschen in het
 waschlokaal, men daartoe naar
 bedoeld lokaal het noodige water
 moet meedragen.

17. Ja, omse oude beste Smeek
 die altijd gelijk heeft, had het
 ook voorspeld. Had hij niet
 duidelijk gezegd dat het vandaag
 17 januari zou sneeuwen, dat
 het den heelen dag door zou snee-
 wen --- als het niet regende, of
 vries of windrig of mistig weer
 was!

Waarachtig beslagen in raak
 voorspellingen. Verbied voor zijn
 kennis

VADERLANDSCH KALENDER
 VERKRUGBAAR, BUREEL KAMPBODE.

TENTOONSTELLING ROTTERDAM

Eene tentoonstelling wordt
 ingericht te Rotterdam om geopend
 te worden op 10 Februari aanstaande

Wij durven verhoppen dat de ge-
 ïnterneerden bijzonderlijk die van
 leest, eens te meer zullen koonen
 dat ze niet in niets-doen versuk
 kelen. Daarom, aan 't werk ter
 verwaardiging van alle soort kunst
 zinnige huusvlijt-artikelen die
 reeds zoo dikwijls de bewondering
 der buitenstaanders afdwangen.

Alle voorwerpen worden aange-
 nomen in de Bibliotheek kamp I
 tot en met 1st Februari inbegrepen.

Practisch

Ik zeg maar, wees geleerd, dat
 's maar! maar wees verstandig.
 Dat 's moeter nag! en mensch,
 vooral wees niet onhandig.

EJ. de geneetst

KANTTEKENINGEN.

1. Fotograaf. Toen ik van middag
 door 't kamp lieerde hoorde ik van
 den man die voor me ging, de vol-
 gende gemoedsuitbarsting - "Wel God
 allemachtig, wat is me dat voor 'n
 winkel. Ik had m'n portret laten
 maken, om naar m'n vrouw te zen-
 den. Maar die fotograaf. Warempel,
 ik geloof dat hij den ganschen dag
 met 'n teenen speelt, hij scheept me
 telkens af met een "Kom morgen terug
 't is zeker gedaan".

Je weet immers wel, m'n beste,
 dat men bij den fotograaf, geen foto
 gaat halen gelijk men een kilo kout
 gaat halen bij den winkelier. En,
 waarom, komt die fotograaf dan
 niet voor de maekte waarheid uit.
 hadde hij 't gezegd: "Beste vriend,
 wacht, heb geduld hoe langer je
 wacht, des te mooier zal uw foto zijn
 Het is wel, ik zorg voor vrouw.
 je!"

2. Soldij. Ik weet niet of iedereen
 zoo'n wrok heeft als ik voor het
 opstrijken van honoraria. Ik ben
 er reer gevoelig aan; en het komt
 me voor, dat dien dag de barok-
 ken minder somber zijn, de geïnt-
 erneerden met lichterem tred op-
 stappen. Soldij-ontwangen! Dit
 taoneel speelt zich volgender wijze

af. Een kwartier voor het aange-
duide uur, komen de manschappen
in actie

Just op het vastgestelde oogen-
blik, staan ze op rij

Een voor een, bieden zij zich
aan, voor de tafel vol gubden; groe-
ken eerbiedig, ontwangen de soldij
en verdwijnen verheugd lachend.

Maag een gulden waarvan
moeder niet weet!

De warme aardappelen werden
uitgedeeld en de kamerwachts, ange-
lukhiglijk, hield geen rekening met
de verminderde portie, en schepte
maar als naar gewoonte. Maar

het liep heelemaal mis want, nog
een twaalftal hongerigen klapten
met de vork in den eetketel; en de
kamerwacht moest met spijt vast-
stellen, dat er niets meer uit te
deelen was. Er gingen stemmen
van ontevredenheid op maar alles
werd bijgelegd. Soldaten deelen alles
onder elkaar, zoo haart het, en zoo
gebeurde het. Iedereen stond graag
een deeltje van zijn ration af... en
de hongerigen waren gespijgd. Wij
zullen den niem maar wat dichter
toehalen, zei iedereen

Wat hebben onze koks met solda-
ten gemeen?

Ik heb altijd gehoord
dat men om soldaat
te zijn, wel een mili-
tair-pak moet
aanschielen.

Alleen militairen
mogen oorlogswes-
ren. Waaraan
kent men een

soldaat? aan zijn pak.

Onze koks dragen geen militair
pak

Conclusio. Het zijn geen soldaten.
Gisteren, toen een der bedelde

koks me voorbijkwam vroeg ik
aan m'n vriend "Maar kunnen
die menschen nog als soldaten wor-
den beschouwd!" - "Ja zeker, dat
staat in hun rozen gegift," ant-
woordde hij

oh maar en maar!

Voor onze Krijgsgevangenen
IEDEREN WOENSDAG

VAN 3 TOT 6 UUR IN HET
BERG HOTEL - THEECONCERT
ten voordele van Belgische Krijgsgevan-
genen met medewerking van bekende
kunstenaars. Het inkomgeld bedraagt
de 0,30 fl geeft recht op een kopje thee.
alle aanwezigen mogen het adres
van een bekend Krijgsgevangene op-
geven, aan wien doordt het komitee
een pakje zal toegeronden worden.

Voordrachten &
Tegaderingen

Zondag 21 Januari. Schaumburg
kamp I om 6 u "Pour
vivre heureux"
sch. k II om 6 1/2 u
"Moos de Booschapper."

Maandag 22. sch. k I om 6 u
"Aman nos outes"
sch. k II. Ontwerpche
kring om 6 u.

Dinsdag 23. sch. k I om 6 u
"Pour vivre heureux"
sch. k II om 6 1/2 u
"Moos de Booschapper"

Woensdag 24 sch. k I om 6 u
"Pour vivre heureux"
sch. k II om 6 1/2 u
"Liederavond"

Donderdag 25 sch. k I om 6 1/2 u
"Cheanq Clotiers"
sch. k II om 6 u

"Haar ledenweg" toneel-
spel in drie bedrijven
"Een vrouwtje van buiten"
blyspel in een bedrijf

Vrijdag 26 sch. k I om 6 u
"Pour vivre heureux"
sch. k II om 5 u
Militaire voordracht.

Zaterdag 27 sch. k I om 6 u
Westvlaamsche band
sch. k II om 6 1/2
Oostvlaamsche band.

GODSDIENSTIGE
LEZINGEN

Wat vrijzinnige Christenen gelooven!
Die daarover boeken wil leren
kan ze gratis en franco ter leen bekomen bij
de Heeren J. H. Kruipscheer te Knollendam
of J. van der Hoeve ter Francker
of bij de Dames:
Mey Gh. A. van Gek Panama Oeytgeest
Mevrouw Moekengee Hoattink
Emmastraat 7 althmaar
Mey L. Moermeier te Oosterbeek
Mey G. H. Meyer te Baarn

MODEMAGAZIJN TELEF. INT 103
ROBERT LEVY LANGESTRAAT 36
SPECIALITEIT DAMES EN KINDERCONFECTIE
MODE ARTIKELEN

CAFE BELGE
BOCK-BIER
RESTAURANT 12 TOT 1 UUR
BEAFSTEACK MET FRITES FLOSO
BESTE CONSUMPTIES
KOUDE BUFFET UTRECHTSCH STR 19

J.A. BRONDIJK
52 LANGESTRAAT
Manufacturen. Dames en
Heeren ondergoederen -
Kousen - Sokken enz.

L. HOUBAER AMERSFOORT
HEEREN EN KINDERKLEEDING Kilt u goed en goed-
koop gekleed gaan, bezocht dan onze magazijnen. Door
onze groote inkoopten kunnen wij u voordelig bedienen.
DENKT ER OM LANGESTRAAT 64-66 is het adres.

F.F. SPIEKERMANN
LANGESTRAAT 31 TELEF. 321
SPECIAAL PARAPLUIEMAGAZIJN
INRICHTING VOOR
OVERTREKKEN EN REPAREEREN

**AMERSFOORTSCHE
MANUFACTUREN HANDEL
DE FAAM**
LANGESTRAAT 79
Verkoopt uitsluitend solide goed
even tegen zeer lage prijzen.

FOTOGRAFIE L. B. J. SERRE
Operateur van het huis
BUYLE VAN BRUSSEL
verochillende kunstwerken
Sinterneerd Belgische Personeel
KAMPI EN UTRECHTSCH WEG 48
MATIGE PRIJZEN VERZORGD WERK

F. J. KOOL
GEEMAILLEERDE KEUKEN
BENODIGDHEDEN IN PRIMA KWALITEIT
UTRECHTSCH STRAAT 14

FOTOGRAFIE TIP-TOP
UTRECHTSCH STRAAT 21 NAAST
CAFE BELGE.
6 TIP-TOP FOTO'S FL. 0.25
6 BRIEFKAARTEN " 0.50
alle soorten vreemde postzegels.
In en verkoop van alle soorten
boeken, platen enz.

WEST-FLANDRIA
VAARTKAAI TE ROESLAERE
Fabriek van cement pannen. Tegels
buisen enz. Kalkoortten. Bergwerk
Citrus en adjuuten in gewand beton
(système Monier). depot in Schaarsk
en Driemude, bij
Jerome Callaert BOGAERDSTR.
Bestuurder R. STEVAERT THOUROUT

Het goedkoopste en meest ge-
rechtste adres voor wollen, ga-
ren en aanverwanten artikelen
is nog steeds
LANGESTRAAT 80
C. J. V. NIEUWKERK

PROBEERT EENS
DE HEERLIJKE KOFFIE
AAN OF 66 PER ½ KILO
AANBEVELEND
J. VAN GENDEREN
ARNHEMSCHESTRAAT 3 TELEPH 104

MAGAZIJN DE MOOR
LANGESTRAAT 12
TABAK SIGAREN
SIGARETTEN
GEDISTILLEERDE WIJNEN

GEDENKENIS AAN DEN OORLOG
RINGEN - BROCHES - PEN-
HOUDERS - PAPIERSNĪDERS
ENZ - ENZ
LAVALLÉE BAR 2 K^o II

LANDBOUWERS
Denk er aan achter den oorlog dat
de draaibuisen aan de Euleries d'
Krauwines by Doornyk de beste zij
Vraag te bij alle ernstige handelaars of
bij gebrek hiervan aan den algemeene
verlegenswaardiger van België en Holland
RSTEAERT THOUROUT W.VL.

SPECIALITEIT IN MOCCA
GEBAK LUXEBROOD EN
BANKETBAKKERIJ
C. VAN OMMEREN
LANGESTRAAT 18 TEL 257

A. DE URIES
LANGESTRAAT 26 TEL INT 117
Magazijn van Goud, zilver, Hor
Loges, Etazere zilver
Herstelling met spoed en billyk.

JOZEF KLEIN & ZON
MEERHUIZEN 2 AMERSFOORT
In en verkoop van alle saan-
ten van boeken
aanbevelend als basen
Nieuw lette op 't juiste adres.

EYSINK-FABRIEKEN
AMERSFOORT
AUTOMOBIELEN
MOTORRIJWIELEN
EN RIJWIELEN

AMERSFOORTSCHEGLASHANDEL
VERFWAREN EN VERNISSEN
P. VAN VEEN
ARNHEMSCHESTRAAT 18

W.F.A. GROENHUIZEN
INSTRUMENTMAKER
LANGESTRAAT 38 TEL. INTERC. 83
BRIL
ELECTRISCHE SLIJP
REPARATIE-INRICHTING

HUISVLIJT ARTIKELEN
in ruime keuze voorhanden
als
houtnymessen, houtsmysplaten, klein koperwerk, satijnmolten eiken ahorn, Euplex hout
Lanzdoren, figurzaagjes, figure zaagplaten
B.A. VAN RUIJVEN EN ZON LANGEST 47

J. HOOGLAND
KROMMESTRAAT 40
verfwaren, vensterglas,
lakken, vernissen, borstel
werk, enz

De groote liquidatie der
MAGAZIJNEN BONNIER
HOF 11
is begonnen op 20STE November
TELEPHOON 126

FA S.J. VAN DUINEN
LANGESTRAAT 109
FABRIEK EN MAGAZIJN VAN
HAND EN REISKOFFERS
SOLIDE LEDERWARE EN LUXEARTIKELEN

BELGISCH BANKETBAKKERIJ
C. A. STOOVE
UTRECHTSCHESTRAAT 24
Couque de Diamant
de Reims
de St. Nicolas et de Hasselt

ROOKT
UITSLUITEND
DRAGON
TABAK

TABAK EN SIGAREN
G. BOEKENOOGEN
LANGESTRAAT 5 BIJ DE VARKENSMARKT
SPECIAAL ADRES VOOR TABAK
EN SIGAREN, PIPEN IN HOUT
AMBRE, CALZINE GOUDRON ENZ
BESTE ADRES VOOR ZWARE
SIGARETTEN TABAK - - - - -
BELGISCHE EN ANDERE SOORTEN
VERDER ALLES SOORTEN ROOKERS BENODIGDHEDEN

JOH BOTTINGA
CHAUSSURES
MEEST GESORTEERD MAGAZIJN - - - - -
- - - - - VAN ALLE SOORTEN
SCHOENEN EN SPORT-ARTIKELEN
FOOTBALLSCHOENEN KOUSEN ENZ
RIJLAARZEN - - - - - RIJKAPPEN
PLATVOETZOLEN REISPANT ENZ
32 LANGESTRAAT 32
TELEFOON N° 55

M.R.N. OOSTERVEEN
LANGESTRAAT 46
ARNHEMSCHESTRAAT 11
* TEL 77 *
KOLONIALE WAREN
COMESTIBLES
WIJNEN

HEHENKAMP
LANGESTRAAT HOEK LANGESRACHT
Heeren Costumes van af 6.50 tot 32 flor.
Demi-saison " 5.50 " 28 "
Buitengewoon, goedkope vaste prijzen
AANBEVELEND

F.A.M.A. RAMSELAAR
KROMMESTRAAT 2-4 TEL. INTER 341
MAGAZIJN VAN MANUFACTUREN GA-
REN EN BAND, MODEARTIKELEN
BEDDEN, DEKENS, LEDIKANTEN
LOOPERS, KARPETTEN ENZ
SPECIALITEIT IN MANTELS, COSTUMES
BLOUSES EN ROKKEN
VERKOOP UITSLUITEND A CONTANT

BELGEN wilt ge een
uitsprekende goede sigaar bezocht
dan het Sigarensmagazijn
A. VREUMINGEN
LANGESTRAAT 48 TEL 261
en gy zult tevreden zijn

ELECTRISCHE BROOD-BESCHUIT-EN
KLEINGOED BAKKERIJ SPECIALITEIT IN
NOORD-BRABANTSCH ROGGEBROOD EN
ZUIVER MELKBROOD
D. Piers
OP DEN HOF
DAGELIJKS VERSCHE S'NIKLAAS

DENIJS VAN ROOM. VARKENSMARKT
IS HET BESTE EN GOEDKOOPSTE ADRES + + + +
+ + + + VOOR HOUTWAREN, BRAND-TIMMER-ZAAG
EN SNYDOOZEN, ZAAGJES, MESJES, ENZ, ENZ
ELECTRISCHE WAREN, ENZ. TEL. INTERC 291

BEZOEKT DE
AMERSFOORTSCHEMELKSALON
K. DE WAAL
BURGERHOTEL AANBEVELEND
Billard 1ste klas

GEBOUW ODEON
KROMMESTRAAT 38
BAL Alle dagen van 7½ UUR
tot 11 u. uitgezonderd op
Vrijdag - Zondag namiddag van
3½ u tot 5½ u.

CAFÉ DE LA STATION VAN UNEN
SYMPHONIE { ALLE DAGEN VAN 6 TOT 11 U.
CONCERT { ZON EN FEESTDAGEN VAN 4 TOT 6 U.
EN VAN 7 TOT 11 U.
PRIMA CONSUMPTIES - - - - -
- - - - - ZONDER PRIJSVERHOOGING
KOUDE BUFFET * * * * * TOEGANG VAN

H. ELZENAAR
LANGESTRAAT 90
Kantoor Boek en Papierhandel
Speciaal adres voor schrift en
Zeeken benodigdheden
voor H. B. Postzegelverzamelers steeds
eene groote collectie voorradig

J. J. SCHOLTE
HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT
"DE KEIZERSKROON"
GROOTE CONCERTZAAL TEL INT 379
PRIMA CONSUMPTIE
BILLIJKE PRIJZEN

CH. GIESEN
VOORHEEN H. BEURSKENS
UTRECHTSCHESTRAAT 12
Hoeden en petten Hemden Boordjes
in lynwaad, papier en Gummi Manchetten
Dassen, Handschoenen, Kousen, linnen enz
Belgen 10% korting.

MAGAZYN "DE DUIF"
Het goedkoopste adres voor Heeren en
Dameskleding Waschechte Drenthbod
Japanners, Muisen en Schorten
G. HAGEBEUK, HOF 12/18